

ŐIŐLİ MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ
2020 MAYIS UZAKTAN EĞİTİM DERS NOTLARI

Alan/Dal Adı	: Kantine İŐletmeciliĐi
Ders Adı	: Stok Kontrolü
Dersin Sınıf Düzeyi	: 12. Sınıf
Modül/Kazanım Adı	: Ürün Depo Takibi
Konu	: Ürünlere Etiketin Takılamaması
Konu Tarihi Aralığı	: 4-10 Mayıs 2020
Ders Öğretmenleri	: Özgüç YAĞCI

Mayıs 2020, İstanbul

Ürönlere Etiketin Takılamaması

Eğer ürün etiketleme yapılmayacak kadar ufak veya birim fiyatı düşük ürünler ise, ürün kodunu içeren etiketi, ürünün bulunduğu raf, dolap, çekmece üzerine de yapabilirsiniz. Örneğin cıvata, çivi, fener ampülü gibi malzemeleri etiketlemek son derece zor ve maliyetli olabilmektedir. Bunun için bu tür ürünler, tuttuğunuz paket, çekmece, raf gibi yerlere ürün etiketini yapıştırabilirsiniz. Bu durumda stoka giriş/çıkış işleminde bu barkod okutturularak işlem yapılabilir.

Ean-13 Numaralama Yapısı

EAN/UCC-13 numarası, perakende satılan ticari ürünlerin yanı sıra hizmetler ve perakende satılmayan ticari ürünler için de kullanılır. 13 basamaktan oluşan EAN/UCC-13 numarasının barkodu, EAN-13 barkod alfabesi kullanılarak basılır.

EAN13 numarası, EAN Numaralama Organizasyonu'nun verdiği EAN-UCC firma numarası ile firmanın ürüne verdiği numaradan oluşur. Türkiye'de TOBB-MMNM tarafından uygulanan EAN-13 numaralama yapısı aşağıda gösterilmiştir:

Firma Numarası: TOBB-MMNM'ye başvuran üretici, dağıtıcı, satıcı, ithalatçı firmalara TOBB-MMNM'nin verdiği numaradır.

Ürün Numarası: Firma Numarası alan firmanın ürettiği malların her ürüne yeni numara verilmesi koşulu ile birden başlanarak numaralandırılması. (Aynı numara birden fazla kullanılamaz.)

Kontrol Basamağı: EAN13 numarasındaki 13. basamak kontrol basamağıdır.

Değişken Miktarlarla Satılan Ürünlerin Numaralandırılması

Dağıtıma ve/veya satıma sunulduğunda ağırlık, uzunluk, yüzölçümü, hacim vb. değişen bir özelliğinden dolayı dağıtım/satış koşulları değişen ürünler, değişken miktarlı olarak adlandırılır. Örneğin, satış noktasında satılırken satış tutarı, ağırlığına göre belli olan peynir, tavuk ya da şarküteri ürünleri değişken miktarlı ürün sınıfına girerler.

Perakende satış ortamlarında kullanılan EAN-UCC numaraları ürünün değişken özelliğini gösteremediğinden, perakende satılan değişken miktarlı ürünler için dünyada kabul edilmiğ uluslararası bir standart yoktur. EAN Numaralama Organizasyonları, değişken miktarlı ürünler için kendi sınırları içerisinde kalmak koşulu ile yerel (Ulusal) standartlar geliştiren uygulamaktadır.

Aynı Üründen Oluşan Grupların Numaralandırılması

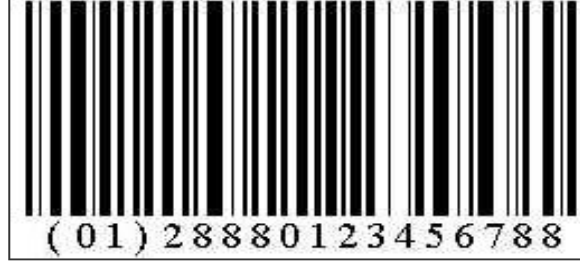
Aynı ürünün bir araya getirilmesi ile oluşan gruplar da birer ticari ürün olarak tanımlanırlar ve bu gruplar da aşağıdaki numaralardan biri kullanılarak numara alır:

- EAN/UCC-13 numarası

➤ EAN/UCC–14 numarası

EAN-13 barkodu birim ambalajlar üzerinde kullanılmaktadır. EAN/UCC–14, ise bu birimlerin toplu halde sevk edildiği ambalajlarda (Kolilerinde) kullanılan bir sistemdir. EAN-13 barkodundaki numaralama sisteminin başına bir “0” (Sıfır) getirilerek oluşturulur. 14 hanenin dağılımı baştaki “0” dışarıda bırakılırsa EAN-13 sisteminin aynıdır.

Aynı ürünü gruplayan paketler aşağıdaki özelliklerden birini taşıyabilir:

➤ Perakende satış noktalarında satıma sunulan ve barkodları perakende satış noktasındaki satış noktası terminali/yazarkasada okutulan paketler.

➤ Perakende satış noktalarından geçmeyen ancak ticari ürünleri taşımak ve/veya depolamak için kullanılan kutular (koliler, kasalar vb.) Bu gruplar için EAN/UCC–14 numarası kullanılır.

Yayınlarda Barkod Uygulaması

EAN-UCC Sistemi ile kitaplar, süreli yayınlar (Dergiler, gazeteler) ve müzik yayınlarına (Kaset, CD) barkod numarası verilir. Yayınların tanımlanması için EAN/UCC– 13 numarası kullanılır; bu numara, yayının üzerine EAN–13 barkod alfabesi kullanılarak basılır.

EAN-UCC Sistemi, yayınların tanımlanmasında yayıncılık sektöründe kullanılagelen numaralama sistemini temel almıştır; buna göre;

- Kitaplar için ISBN (International Standart Book Number)
- Süreli yayınlar için ISSN (International Standart Serial Number)
- Müzik yayınları için ISMN (International Standart Music Number) kullanılarak EAN/UCC–13 numarası oluşturulur.

Yayınlarda kullanılan barkod çeşitleri

Yayıncı firmalar, yayınlarında ISBN, ISSN ya da ISMN gibi numaralama standartlarını kullanabilecekleri gibi arzu ederlerse yayınlarına doğrudan EAN/UCC–13 numarası da verebilirler.

Kitaplarında ve süreli yayınlarında barkod uygulayacak firmaların MMNM üyesi olması gerekmez.

ISBN ve ISSN T.C. Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğünden alınır.

Mağaza/Depo İçi Barkod Uygulamaları

Bir ticari ürün dağıtım kanalına sunulmayacak ancak numaralandırıldığı firmada, mağaza, mağaza zinciri ya da depo içerisindeki iç işlemlerde kullanılacaksa, bu durumda ürünü tanımlayan EAN-UCC Numarası “2” öneki ile başlar ve her zaman EAN/UCC-13 standardında numaralandırılır.

Örneğin: 28 NNNNN AAAAA K şeklinde verilen bir barkodda; **28:** Ağırlık ürünler için mağaza içi EAN-13 uygulamasını belirleyen ön ek

NNNNN: Ürünün tüm ülke içerisinde tek olarak tanınmasını sağlayan ve TOBB - MMNM tarafından merkeze üye üretici firmaya verilen 5 haneli numara

AAAAA: Ürünün gram cinsinden ağırlığı (Örn : 2 Kg 520 Gr. = 02520)

Yerlerin (Lokasyonların) Tanımlanması

EAN-UCC sisteminde yer numaraları, bir iç ortamındaki ya da organizasyon içindeki yasal, fonksiyonel ya da fiziksel yerleşim birimini belirtir, örneğin,

Yasal yerleşim birimleri: Firmalar (şirketler), şubeler, bankalar...

Fonksiyonel yerleşim birimleri: Organizasyon içindeki departmanlardır; satın alma departmanı, muhasebe departmanı, satış departmanı...

Fiziksel yerleşim birimleri: Bir yapı içindeki alan/bölümdür; depo, depodaki raflar, tesellüm kapısı, sevkiyat alanı, mağaza içi...

Malzeme	Elektrik Motoru		
Seri No	2347655		
Tarih	15.06.2002		
			
0 0 0 0 0 3 0 0 0 0 0 6 0 7			
Lokasyon	Koridor	Blok	Raf

Ürün etiketi

EAN-UCC Sistemi ile yukarıda örneklenen yerlerin her birine, bu yeri tek olarak tanımlayacak bir numara verilir. Bu numara EAN/UCC GLN (Global Location Number) olarak adlandırılır.

GLN adı verilen yer numaraları, yerlerin, bilgi sistemlerindeki veritabanlarında tutulan tanımlayıcı bilgilerine erişmek için kullanılır.

Ean-8 Numaraları

EAN8 numaraları, ürün paketinin üzerinde EAN-13 numarası ve EAN/UCC-13 barkodunun basılması için yeterli yer olmadığı durumlarda EAN Numaralama Organizasyonu tarafından verilir.

Türkiye’de EAN/UCC-8 numaraları TOBB-MMNM tarafından verilmektedir.

Firmalar, EAN-8 numarasını edinmek için ürünün ambalaj örneği ile birlikte başvurmalıdır.

EAN Numaralama Organizasyonu, ancak aşağıdaki durumlardan biri gerçekleşiyorsa ürünün EAN-8 numarası almasını kabul eder:

- Ürün paketinin toplam alanı 80 cm²'den küçük ise
- Basılı etiket yüzeyinin alanı 40 cm²'den küçük ise
- Silindir kaplar için, kabın çapı 30 mm'den küçük ise

EAN/UCC-8 numarasının genel yapısı ile EAN/UCC-8 barkodu yanda verilmiştir:

Ürün Numarası: TOBB-MMNM'ye başvurarak firma numarası alan üretici, dağıtıcı, satıcı, ithalatçı firmalar, ticari ürün paketinde EAN-8 numarası kullanılması gerektiğini ispatladıkları koşulda, TOBB-MMNM, ticari ürün için Ürün Numarasını verir. Bu numara 4 basamaktan oluşur

Kontrol Basamağı: EAN/UCC-8 numarasındaki 8. basamak, kontrol basamağıdır.

Gıda Maddelerinin Etiketlenmesi

Gıda maddelerinin etiketlenmesinde aşağıda belirtilen açıklamalara dikkat edilmelidir:

- satıma sunulan her gıda maddesinin ambalajında etiket bulundurulması mecburidir.
- Gıda maddesinin etiket bilgileri tam ve doğru olarak ifade edilmelidir.
- Etiketleme dili Türkçe olmalıdır. Türkçe'nin yanı sıra başka resmi diller de kullanılabilir.
- Tüm yazılar, fonla kontrast teşkil edecek şekilde, silinmez karakterde, okunabilir renk ve boyutta olmalı, ambalaja sağlam bir şekilde basılmış, yapıştırılmış veya tutturulmuş olmalıdır.
- Gıda maddesinin etiketi sahte, yanıltıcı veya gıdanın karakterine göre hatalı bir izlenim yaratacak, tüketiciyi yanıltacak resim, şekil ve benzerlerini içermemelidir.
- Özel beslenme amaçlı gıdalar dâhil herhangi bir gıda maddesinin etiketinde, o gıda maddesinin hastalıkları önleme, iyileştirme ve tedavi etme özelliği olduğunu bildiren veya ima eden ifadeler yer alamaz.
- Beslenme yönünden etiketleme özel beslenme amaçlı gıdaların ve bileşiminde farklılık yapıldığı beyan edilen gıdaların etiketlenmesinde mecburi olup, diğer gıda maddelerinde ihtiyaridir.
- Enerji veya yağ değerlerinde sağlanan en az %25 lik azalmalar etiket üzerinde "azaltılmış" veya eşdeğeri bir kelimeyle ifade edilir.
- Besin öğelerinin miktarları etiket üzerinde yanda verildiği şekilde, her 100 g veya 100 ml için veya her porsiyonda rakamsal olarak belirtilmelidir.

Enerji	kcal	190
Protein	gr	5.19
Yağ	gr	0.40
Karbonhidrat	gr	41.39
Diyet Lif	gr	0.80

Gıda Maddelerinin Parti Numaralarına Ait İşaretlerin veya Sembollerin Belirlenmesi

Gıda üretim işyerlerinde üretilen gıda maddelerinin ait olduğu parti numarasının belirlenmesini sağlamak amacıyla ilgili kurallar aşağıda belirtilmiştir:

- Parti numarası bulunmayan gıda maddeleri satıma sunulamaz.
- Parti numaraları:
 - Geçici depo veya ambarlara, hazırlama veya ambalajlama tesislerine satılan veya gönderilen, üretici birliklerine sevk edilen, hazırlama veya üretim tesisleri için toplama sistemlerine bırakılan tarımsal ürünlerde
 - Satış noktasındaki tüketiciye yönelik ön paketleme yapılmamış ve alıcı isteğine bağlı olarak paketlenmiş veya hemen satıma sunulmak üzere ön paketleme yapılmış gıda maddelerinde
 - Paketinin veya kutusunun en uzun kenarının bulunduğu yüzey alanı 10 cm² 'den küçük olan gıda maddelerinde
 - Birleştirilmiş paketlerde parti numarası gözükmemesi gerekmele birlikte tek porsiyonluk dondurmalarda zorunlu değildir.
 - Parti numaraları, her seferinde, gıda maddelerinin veya diğerlerinin üreticileri, imalatçıları ve ambalajlama yapan iç yerleri tarafından belirlenir.
 - Parti numarası, bu işletmecilerden birinin veya diğerlerinin sorumluluğu altında belirlenir ve işaretlenir; etiket üzerindeki diğer işaretler arasından kolaylıkla fark edilemediği durumlarda ise parti numarasının önünde “L” harfi yer alır.
 - Gıda maddesinin ön paketleme yapıldığı durumlarda “L” harfi, ambalajın veya kutunun veya ilgili ticari dokümanların üzerinde görünmelidir.
 - Parti numaraları her durumda kolay görülebilen, açık okunabilen ve silinmez şekilde olmalıdır.
 - Gıda maddelerinin günlük, kısa süreli olması veya etiketi üzerinde “Gün içinde tüketilmelidir” ifadesinin gün ve ay olarak yer alması durumunda parti numarasının belirtilmesi gerekmez.

Gıdaları Etiketleme ve İşaretleme Kuralları

Gıda maddelerinin etiketinde bulundurulması zorunlu bilgiler aşağıdadır:

- **Gıda maddesinin adı:** Gıda maddesinin adı veya böyle bir adın olmaması halinde, ürünün gerçek doğası hakkında yeterli ve doğru bilgiyi tüketiciye sunan açıklayıcı tanımla belirtilmelidir.
- **İçindekiler:** Gıda maddesinin üretiminde veya hazırlanmasında kullanılan ham madde ve gıda katkı maddeleri etiket üzerinde üretim sırasında kullanıldıkları miktara göre azalan oranlarda belirtilmelidir.

➤ **Net miktarı:**

- Sıvı gıda maddelerinde hacim olarak
- Katı gıda maddelerinde ağırlık veya tane ile satılanlarda adet olarak
- Yarı katı gıda maddelerinde ağırlık veya hacim olarak belirtilmelidir.
- Sıvı ile birlikte hazırlanan katı gıda maddelerinin süzme ağırlığı verilmelidir.

Gıda maddelerinin net miktar ve süzme ağırlığı metrik sisteme göre beyan edilmelidir.

➤ **Firmanın adı, adresi ve üretildiği yer:** İmalatçı veya ambalajlayıcı veya ithalatçı veya ihracatçı veya dağıtıcı firmanın ticari unvanı, açık adresi, tescilli markası ve üretim yeri bildirilmelidir. Fason üretim yaptırılması halinde üretim yapan firmanın adı ve adresi belirtilmelidir.

➤ **Üretim tarihi ve son tüketim tarihi veya raf ömrü:** Gıda maddesinin üretildiği tarih, son tüketim tarihi veya raf ömrü etiket üzerinde aşağıdaki şekilde belirtilmelidir.

Raf ömrü	Son tüketim tarihi
3 aydan kısa ise	gün ve ay olarak belirtilmeli
3 -18 ay arasında ise	ay ve yıl olarak belirtilmeli
18 aydan uzun ise	yıl olarak belirtilmeli

• Tarih belirtildiğinde gün içeriyorsa ; “.....günden önce tüketilmelidir”, ifadesine yer verilmelidir.

• Mikrobiyolojik yönden çabuk bozulabilecek gıda maddeleri için “..... e

kadar tüketilmelidir”- diğer durumlarda “..... sonuna kadar tüketilmelidir”

ifadesine yer verilmelidir.

➤ **Parti ve/veya seri numarası varsa kod numarası:** Parti ve/veya seri numarası varsa kod numarası belirtilmelidir.

➤ **Üretim izin tarihi, sayısı ve sicil numarası veya ithalat kontrol belgesi tarihi ve sayısı:** Etiket üzerinde Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca verilen üretim izin tarihi, sayısı ve sicil numarası veya ithalat kontrol belgesi tarihi ve sayısı belirtilmelidir.

➤ **Orijin ülke:** “Türk Malı” veya “TM” olarak belirtilmelidir. İthal malı gıda maddelerinde ise ülke adı verilmelidir.

➤ **“Tarım ve Köyişleri Bakanlığı’nın .././.... tarih ve sayılı izni ile üretilmiştir” , “Türk Gıda Kodeksine Uygundur” veya “Türk Gıda Kodeksi - Tebliği’ne uygun üretilmiştir”** ibaresinin bulundurulması zorunludur.

➤ **Gerektiğinde kullanım bilgisi ve/veya muhafaza şartları:** Tüketim öncesi bir işlem gerektiren durumlarda gıdanın doğru kullanımını sağlamak için gerekli hazırlama bilgisi etiket üzerinde yer

almalıdır. Gıda maddesinin son tüketim tarihi veya raf ömrünün yanı sıra özel muhafaza şartlarını gerektiriyorsa bu şartlar ve bu şartlarda kullanımı etiket üzerinde belirtilmelidir.

Gıda maddesinin bileşiminde tatlandırıcı var ise “içinde Tatlandırıcı Vardır” ifadesi, gıda maddesine %10 veya daha fazla poliol eklenmiş ise “Aşırı Tüketimi Laksatif Etkiye Neden Olabilir” ifadesi yer almalıdır.

Bir gıda maddesinin etiketi

Gıda maddesi olmayan ürünlerde de etiketleri vardır. Bu ürünlerin bir kısmında toplum sağlığını ilgilendiren bilgiler bulunmamaktadır. Daha çok ürün ve ürünün özellikleri ile ilgili bilgilere yer verilmektedir.